

ПІВДЕННОУКРАЇНСЬКІ НАУКОВІ СТУДІЇ

ЗБІРНИК МАТЕРІАЛІВ

**VIII Всеукраїнська
конференція здобувачів вищої освіти і молодих
учених**

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ

ДЕРЖАВНИЙ ЗАКЛАД
«ПІВДЕННОУКРАЇНСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ
ПЕДАГОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ К. Д. УШИНСЬКОГО»

*Кафедра філософських і соціологічних студій та
соціокультурних практик*

Співорганізатори:

Південно-Українське відділення
Соціологічної асоціації України
Національний університет «Одеська політехніка»
Національний університет «Чернігівська політехніка»
Національний технічний університет
«Дніпровська політехніка»
Міжнародний університет

ЗБІРНИК МАТЕРІАЛІВ

**VIII Всеукраїнська конференція здобувачів
вищої освіти і молодих учених
«ПІВДЕННОУКРАЇНСЬКІ
НАУКОВІ СТУДІЇ»
(17-19 листопада 2025 року)**

Одеса, 2025

УДК 001.895:005.8(082)
ББК 60я431

*Рекомендовано до друку Вченою радою Університету Ушинського
протокол № 7 від 09 грудня 2025 року*

Південноукраїнські наукові студії: збірник матеріалів VIII Всеукраїнської конференції здобувачів вищої освіти і молодих учених (Одеса, 17–19 листопада 2025 р.) / ДЗ «Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К. Д. Ушинського», кафедра філософських і соціологічних студій та соціокультурних практик; Південно-Українське відділення Соціологічної асоціації України, Нац. ун-т «Одеська політехніка», Нац. ун-т «Чернігівська політехніка», НТУ «Дніпровська політехніка», Міжнародний університет; відп. ред. та укладач: Петінова О. Б. Одеса: ПНПУ імені К. Д. Ушинського, 2025. 336 с.

Рецензенти:

кандидатка філософських наук, доцентка, доцентка кафедри філософії, історії та політології
Національного університету «Одеська політехніка» *Наталія РИБКА*

кандидатка політичних наук, доцентка, доцентка кафедри мистецтвознавства та загальногуманітарних дисциплін Міжнародного університету *Юлія МЕЛЬНИК*

У Збірнику матеріалів VIII Всеукраїнської конференції здобувачів вищої освіти і молодих учених «Південноукраїнські наукові студії» представлено напрацювання учасників із різних регіонів України, об'єднаних спільною метою – осмислення сучасних наукових викликів та пошук інноваційних рішень у міждисциплінарному просторі. Конференція організована Державним закладом «Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К. Д. Ушинського» за участю кафедри філософських і соціологічних студій та соціокультурних практик, у співпраці з Південно-Українським відділенням Соціологічної асоціації України та провідними університетами країни – ЗВО-партнерами.

Матеріали збірника охоплюють широке коло тем, що відповідають актуальним потребам сучасного суспільства й науки. Серед них: трансформації українського соціуму, культурні та історичні процеси в контексті суспільно-політичних змін, філологічні студії в умовах цифровізації, розвиток креативних індустрій, філософія бізнесу та етичні виміри інновацій, екологічна філософія й концепції сталого розвитку, сучасні підходи до філософії здоров'я, інновації в освіті, проблеми політики та суспільного розвитку, а також виклики, пов'язані з критичним мисленням і логічною культурою XXI століття.

Збірник відображає високий рівень наукових досліджень молодих учених, сприяє розвитку міжвузівської наукової співпраці та формує простір для конструктивного діалогу між представниками різних освітніх і наукових галузей. Матеріали конференції можуть бути корисними для дослідників, викладачів, здобувачів освіти, а також фахівців, що працюють у сфері соціальних, гуманітарних та освітніх наук.

Матеріали подано в авторській редакції. За зміст та достовірність наведених фактів, цитат і даних відповідальність несуть автори.

© ДЗ «ПНПУ імені К. Д. Ушинського», 2025

© Авторів матеріалів, 2025

Шакун Євгеній ФІЛОСОФІЯ БЕЗПЕКИ: ОСНОВНІ ПАРАДИГМИ ДОСЛІДЖЕННЯ.....	45
Овчаров Олександр ФЕНОМЕН ПРАЦІ Й ВІДЧУЖЕННЯ У ФІЛОСОФІЇ К. МАРКСА..	48
 СЕКЦІЯ № 2. ІСТОРІЯ ТА КУЛЬТУРА В СУСПІЛЬНО- ПОЛІТИЧНОМУ ВИМІРІ	
Добролюбська Юлія ХРОНОЛОГІЯ СТВОРЕННЯ «КНИГИ ПРО ВЕЛИКЕ ЄДНАННЯ» КАН Ю-ВЕЯ У КОНТЕКСТІ ЙОГО ІНТЕЛЕКТУАЛЬНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ.....	52
Федорова Алла СТАРОВІРИ БУДЖАКА: МІЖ КОНФОРМІЗМОМ ТА НОНКОНФОРМІЗМОМ (ІСТОРИЧНИЙ АСПЕКТ).....	56
Rybka Nataliia, Pecherskyi Ivan THE PHILOSOPHY OF ARTHUR SCHOPENHAUER AS PROJECTED ON MODERN GENERATIONS.....	59
Світлицька Віолета МИСТЕЦТВО МЕТАМОДЕРНУ: ФІЛОСОФСЬКА ПЕРСПЕКТИВА ТА КЛЮЧОВІ РИСИ.....	62
Габер Мохаммед Аль-Сейєд Аміна МЕТАМОДЕРН ЯК СУЧАСНА ФІЛОСОФІЯ МИСТЕЦТВА.....	64
Начев Микола ПОШИРЕННЯ МЕТАМОДЕРНИХ ТЕНДЕНЦІЙ В УМОВАХ ВІЙНИ.....	67
Неборак Олександра ЗБЕРЕЖЕННЯ КУЛЬТУРНОЇ СПАДЩИНИ В УМОВАХ ВІЙНИ...	71
Данільченко Анастасія КОЗАЦЬКЕ БАРОКО ЯК СТИЛЬ: ФЕНОМЕН УКРАЇНСЬКОГО МИСТЕЦТВА.....	75

СЕКЦІЯ № 2
ІСТОРІЯ ТА КУЛЬТУРА В СУСПІЛЬНО-ПОЛІТИЧНОМУ ВИМІРІ

ДОБРОЛЮБСЬКА ЮЛІЯ

докторка філософських наук, професорка, професорка кафедри
всесвітньої історії та методики її навчання,
*Державний заклад «Південноукраїнський національний
педагогічний університет імені К. Д. Ушинського», м. Одеса, Україна*

**ХРОНОЛОГІЯ СТВОРЕННЯ «КНИГИ ПРО ВЕЛИКЕ ЄДНАННЯ»
КАН Ю-ВЕЯ У КОНТЕКСТІ ЙОГО ІНТЕЛЕКТУАЛЬНОЇ
ДІЯЛЬНОСТІ**

Проблема точної датування створення «Книги про Велике Єднання» (Да тун шу 大同書) тісно пов'язана з дослідженням інтелектуальної еволюції Кан Ю-вея (康有為, 1858–1927) та розумінням процесу сприйняття західних інтелектуальних течій китайською суспільною свідомістю. Не менш важлива дана проблема в контексті дослідження витоків ідей Кан Ю-вея, дозволяючи уточнити багато суджень, що суперечать одно одному. Вже у передмові до видання 1956 року вказувалося, що картини прекрасного майбутнього, у якому «смертні перетворюються на небожителів», однаково поєднують конфуціанські, буддистські, християнські уявлення, навіть ідеї еволюціонізму, і утопічні

вчення Платона, Сен-Симона, Фур'є та Р. Оуена [5]. З іншого боку, автори кола самого Кан Ю-вея (особливо Лян Ці-чао) наполягали на національній основі його теорії [5]. Точне визначення часу створення Да тун шу дозволить уточнити становище Кан Ю-вея в історії китайської та світової суспільної думки.

«Книга про Велике Єднання» йшла до читача довго. Дві перші частини трактату побачили світ 1913 році у журналі «Не можу терпіти!», що видавався фірмою «Поширення мудрості». Через жалобу по матері Кан Ю-вей припинив видання на № 8, оскільки весь обсяг журналу заповнювався виключно його матеріалами [4, р. 338]. Світ побачила приблизно одна третина тексту «Книги про Велике Єднання».

У 1919 р. дві частини Да тун шу передрукувало з журнальних ксилографічних матриць Чансинське видавництво у Шанхаї окремою книгою [16]. Зустрічаються також думки, що Кан Ю-вей не лише намагався опублікувати свій трактат у повному обсязі китайською мовою, але й спробував домовитися про англійський переклад з відомим німецько-американським синологом Ф. Хіртом (1845–1927) [5].

Нове видання «Книги про Велике Єднання» відбулося у квітні 1935 р. за редакцією учня Кана Цянь Ань-діна, загальний його обсяг склав 454 сторінки. Це видання широко використовується китайськими та західними дослідниками. Зразковим вважається видання Да тун шу, зроблене у 1956 р. Видавництвом стародавніх пам'яток у Пекіні, воно найчастіше цитується у Китаї та на Заході. Редактори Чжан Сі-чень і Чжоу Чжень-фу провели велику роботу з звіряння рукописів, що зберігалися в родині Канів, тому в передмові категорично стверджувалося: «це видання може вважатися остаточним» [3]. Сучасний дослідник творчості Кан Ю-вея – Тан Чжи-цзюнь свідчить, що «і в наші дні це найкраще з видань, що враховує всі різночитання в рукописах і ретельно вивірене» [3]. Текстологічний та науковий апарат був відсутній, так само і коментарі. Проте видання було зроблено з металевого набору, забезпечене пунктуацією, розбите на структурні частини. Був докладний зміст, практично були відсутні помилки. Текст із видання 1956 р. неодноразово передруковувався як повними, так і скороченими ієрогліфами (відомі принаймні п'ять перевидань на Тайвані та в КНР у 1958–2005 рр.).

Серйозним досягненням синологів КНР і Японії стала факсимільна публікація рукописів Да тун шу у 1985 р. Це видання призвело до появи низки досліджень у Китаї, але практично не викликало резонансу у західній синології. У 2007 р. рукопис Кан Ю-вея був надрукований у складі Повного зібрання його творів, виданих Державною комісією зі складання зведеної історії династії Цін. Редакторами-упорядниками були ретельно прокоментовані всі різночитання – всього 1644, від одного до кількох сотень ієрогліфів кожне. Різночитання дано за виданням 1935 р. та першою журнальною публікацією. Місце не дозволяє говорити про це докладніше, але

слід зазначити, що, по суті, ми тепер маємо два тексти «Книги про Велике Єднання», які відрізняються за складом та композицією.

На рубежі XIX-XX століть Кан Ю-вей, мабуть, був єдиним китайським мислителем, який міг вести послідовну критику і китайської традиційної та сучасної західної цивілізації, маючи можливість прямого спостереження. Більше того: на відміну від багатьох інших китайських емігрантів, Кан Ю-вей не був обмежений питаннями виживання, у подорожах зустрічався з представниками всіх соціальних верств, не виключаючи королів Швеції та Марокко та президентів США та Мексики, з якими спілкувався у неформальній обстановці. Однак в еміграції Кан, маючи можливість особисто багато дізнатися, наполегливо відмовлявся вивчати мови, залишився вірним китайському способу життя, а всі спостереження черпав майже виключно з власних переживань, природно, пропущених через горнило світогляду та життєвого досвіду.

Парадокс, але що активніше він критикував західну цивілізацію, то сильніше нею захоплювався. Це помітно в роботах, написаних після 1901 р., і, особливо, у перших дев'яти частинах *magnum opus* Кана Да тун шу, що містять безліч автобіографічних посилань. Розкритикувавши державу, сім'ю та приватну власність, Кан Ю-вей усі свої надії поклав на науку та технологію, які одні, на його думку, могли доставити людині щастя. У 1900-ті роки йому здавалося, що перевага Заходу має лише матеріальну природу, а слабкість Китаю пов'язана виключно з несприйнятливістю до сучасних наук і техніки. Отже, технічний розвиток Китаю – це єдиний спосіб не лише вижити, а й набути величчя, зберігши при цьому унікальну культуру [1, р. 418]. Іронія історії полягала в тому, що його позиція була близька до ідей Чжан Чжі-дуна, висловлених раніше в трактаті «Заклик до вчення», однак написаний цей трактат був для спростування реформаторської програми Кан Ю-вея.

Найважливішим для нас у цьому контексті є така теза: західні наукові (або псевдонаукові) теорії дозволили Кан Ю-вею вийти за межі традиційного світогляду та підвели його до універсалістської доктрини. Перші сліди нового світогляду ми бачимо в незакінченому трактаті Кан-цзи ней вай п'янь, над яким мислитель працював з 1886 р. Пояснюється композиція трактату у «Автобіографії»: «внутрішні», тобто езотеричні, глави описували загальні принципи, що керують буттям Неба, Землі та людини; у «зовнішніх» розділах розглядаються питання управління, вчення, мистецтва та музики [2, р. 117].

Деякі знання з математики, астрономії, географії, фізики та західної історії він отримав з місіонерських видань, причому захопився геометрією, в побудовах якої Кан Ю-вей знайшов деякі паралелі буддійської космографії. Однак у буквальному сенсі нові горизонти мислитель знайшов, познайомившись із мікроскопом і телескопом [2, р. 121].

П'ятнадцять розділів, що становлять трактат, не утворюють системи, але дозволяють вичленувати деякі особливості мислення Кана на даному етапі. Як

всякий соціальний мислитель, він починає з опису природи людини, причому в таких категоріях, що його можна запідозрити в симпатіях до вульгарного матеріалізму. Наприклад, він пише, що моральні функції, як і самоусвідомлення, є функціями мозку і мозочка, тобто є суто фізіологічними процесами нервової системи [2, р. 111]. Людина здатна відчувати почуття та емоційні переживання, будучи народжена з цих світових начал інь та ян, що і визначає природу людини. Отже, людині подобаються ті речі, які складаються з ці, спорідненої з її природою, і, відповідно, навпаки. Цими якостями людина володіє від народження [2, р. 100]. Позитивні та негативні почуття викликаються співвіднесенням з інь та ян.

Оскільки всі люди на Землі мають однакову природу, отже, основні психологічні та інші реакції однакові для всіх, байдуже, китайців чи європейців. Для Кан Ю-вея субстанційною ознакою людини є наявність бажань, якщо людина бажань не відчуває – вона мертва [2, р. 103]. Тут вперше проявляється «гедоністичний» аспект мислення Кана, оскільки він заявляє, що навіть цілком мудрий не може обійтися без гарного одягу та зручного житла, тому й необхідні соціальні інститути, які обмежуватимуть потреби в розумних межах [2, р. 107-108]. З цієї причини, соціальні та політичні інститути існують повсюдно, як у Китаї, так і за його межами, оскільки вони – природний наслідок обмеження людських потреб [2, р. 103].

Ранні трактати Кан Ю-вея, присвячені граничним питанням буття, демонструють своєрідність його методу і мислення. Примітне, що вже на початку 1890-х років він дійшов висновку, що не існує непереборної прірви між західним і східним світами, що й вилилося у створення універсалістської доктрини, яка, по суті своїй, була альтернативою вестернізації.

ЛІТЕРАТУРА:

1. Hsiao Kung-chuan. A Modern China and a New World: K'ang Yu-wei, Reformer and Utopian, 1858–1927. Seattle : University of Washington Press, 1975. 669 p.
2. K'ang Yu-wei. A Biography and a Symposium. Edited with translation by Jung-pang Lo. Tucson : University of Arizona Press, 1967. 541 p.
3. Monlin C. Tides from the West. Yale Univ. Press, 1963. URL : <https://archive.org/details/tidesfromwestchi0000monl>
4. Pfister L. Kang Youwei (K'ang Yu-wei). *Encyclopedia of Chinese Philosophy*. N.Y., L. : Routledge, 2003. P. 337-341.
5. The Book of Lord Shang = 商君書. A Classic of the Chinese School of Law. Tr. by J. J. L. Duyvendak. Londres, 1928. URL : https://www.meripet.com/2019/Kitab_Book_of_Lord_Shang_Legalism.pdf

Наукове видання

Південноукраїнські наукові студії: збірник матеріалів VIII Всеукраїнської конференції здобувачів вищої освіти і молодих учених (Одеса, 17–19 листопада 2025 р.) / ДЗ «Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К. Д. Ушинського», кафедра філософських і соціологічних студій та соціокультурних практик; Південно-Українське відділення Соціологічної асоціації України, Нац. ун-т «Одеська політехніка», Нац. ун-т «Чернігівська політехніка», НТУ «Дніпровська політехніка», Міжнародний університет; відп. ред. та укладач: Петінова О. Б. Одеса: ПНПУ імені К. Д. Ушинського, 2025. 336 с.